

ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH NA PODROČJU TRGA DELA IN STARŠEVSKEGA VARSTVA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Republika Slovenija se že daljši čas nahaja v neugodnem finančnem položaju, zato je in bo država tudi v prihodnje morala storiti vse za lastno fiskalno konsolidacijo in uravnoteženje proračunskih prihodkov z odhodki. Na strani odhodkov se bodo v skladu s sprejetim Programom stabilnosti nadaljevali ukrepi omejevanja mase plač v javnem sektorju, izdatkov za pokojnine ter socialnih transferjev, ki bodo prispevali k zagotovitvi enakomerne porazdelitve bremen med vse segmente javne porabe.

1.1 Znižanje denarnega nadomestila

Predlog zakona posega v zneske, ki se izplačujejo iz naslova denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, in sicer na način, da se ti za čas veljavnosti tega zakona znižajo za 3 %.

V letu 2012 je pravico do denarnega nadomestila na novo pridobilo 53.875 upravičencev (19,5 % več kakor v enakem obdobju leta 2011), od tega:

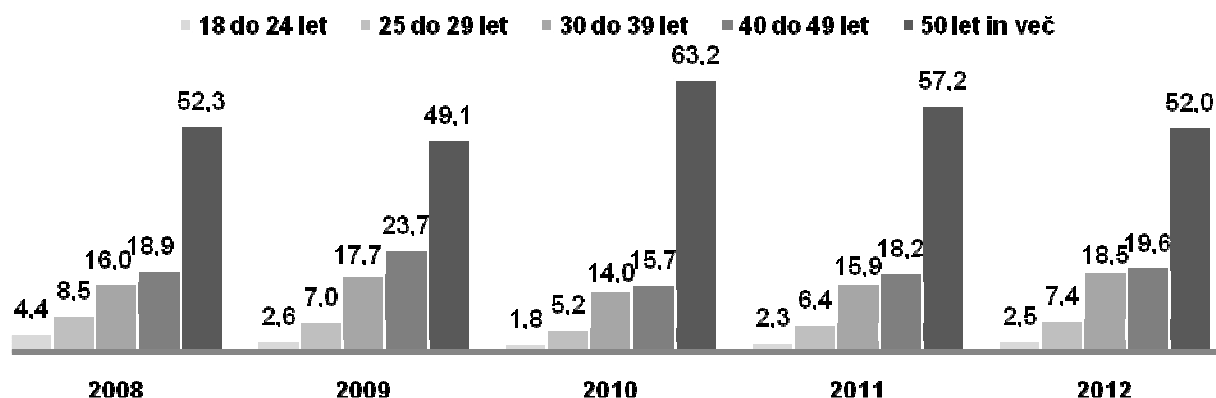
23.262 zaradi redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca (13,7 % več kakor v enakem obdobju leta 2011), od tega 16.772 iz poslovnih razlogov (34,3 % več kakor v enakem obdobju leta 2011) in 3.845 zaradi stečaja delodajalca (43,5 % manj kakor v enakem obdobju leta 2011);

26.817 zaradi izteka pogodbe o zaposlitvi za določen čas (20,7 % več kakor v enakem obdobju leta 2011).

Povprečno je vsak mesec v letu 2012 denarno nadomestilo za čas brezposelnosti prejemale 33.928 oseb, kar je za 6,6 % manj od povprečja leta 2011, ko je bilo mesečno v povprečju do denarnega nadomestila upravičenih 36.350 oseb. Povprečno 1.337 oseb mesečno je bilo v letu 2012 upravičencev do plačevanja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje do izpolnitve pogojev za upokožitev.

Strukturne značilnosti prejemnikov denarnega nadomestila so se (tudi) zaradi novega ZUTD, ki je razširil krog upravičencev in omogočil, da pravico lažje pridobijo mlajše osebe s krajšimi obdobji zaposlitve, spremenile. Najbolj opazna je sprememba starostne strukture oseb, ki so upravičene do prejemanja denarnega nadomestila. Nekoliko se je povečal delež mlajših upravičencev, in sicer za 0,2 odstotne točke v starostnem razredu do 25 let ter za 1 odstotno točko v starostnem razredu nad 25 do 30 let. Za 2,5 odstotne točke se je povečal delež oseb v starostnem razredu nad 30 do 40 let ter za 1,4 odstotne točke v starostnem razredu od 40 do 50 let. Na drugi strani pa se je zmanjšal delež starejših upravičencev, in sicer za 5,2 odstotnih točk v starostnem razredu 50 let in več.

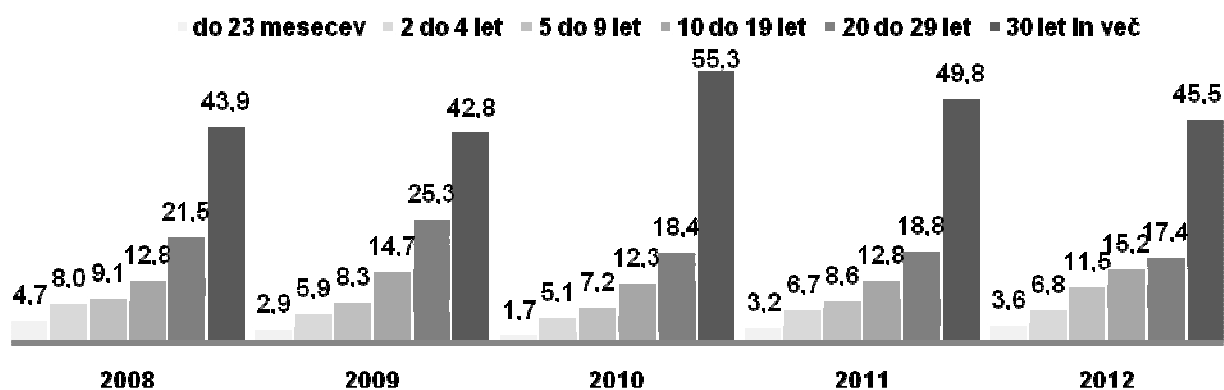
Deleži prejemnikov denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, po starosti, 2008–2012

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Spremembe starostne strukture prejemnikov denarnih nadomestil so se odrazile tudi na strukturi prejemnikov po delovni dobi. Povečal se je delež prejemnikov, ki imajo do dve leti delovne dobe (za 0,3 odstotne točke), delež oseb s 30 leti in več delovne dobe pa se je zmanjšal za 4,3 odstotne točke.

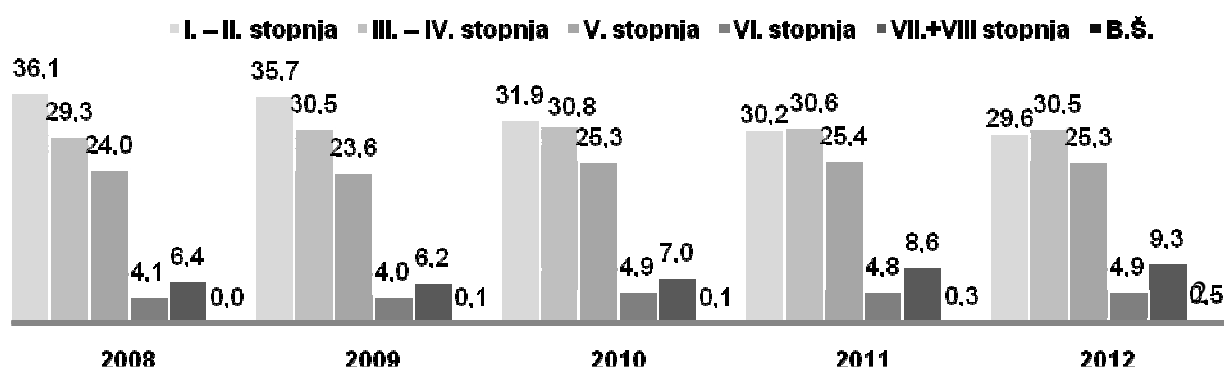
Deleži prejemnikov denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, glede na doseženo delovno dobo, 2008–2012

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

V izobrazbeni strukturi, v primerjavi s prejšnjimi leti ugotavljamo zniževanje deleža nižje izobraženih oseb. Med upravičenci do denarnega nadomestila so tako ob koncu leta 2012 še vedno prevladovale osebe s I. in II. stopnjo izobrazbe, saj je bilo teh 29,6 %, upravičencev s III. in IV. stopnjo je bilo 30,5 %, upravičencev s V. stopnjo izobrazbe je bilo 25,3 %, upravičencev s VI. stopnjo je bilo 4,9 % ter upravičencev s VII. stopnjo izobrazbe in več je bilo 9,8 %.

Deleži prejemnikov denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, po izobrazbeni strukturi prejemnikov, 2008–2012

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Letna primerjava strukturnih značilnosti prejemnikov denarnega nadomestila za primer brezposelnosti

	2008	2009	2010	2011	2012
Starost					
18 do 24 let	4,4	2,6	1,8	2,3	2,5
25 do 29 let	8,5	7,0	5,2	6,4	7,4
30 do 39 let	16,0	17,7	14,0	15,9	18,5
40 do 49 let	18,9	23,7	15,7	18,2	19,6
50 let in več	52,3	49,1	63,2	57,2	52,0
Dosežena delovna doba					
do 23 mesecev	4,7	2,9	1,7	3,2	3,6
2 do 4 let	8,0	5,9	5,1	6,7	6,8
5 do 9 let	9,1	8,3	7,2	8,6	11,5
10 do 19 let	12,8	14,7	12,3	12,8	15,2
20 do 29 let	21,5	25,3	18,4	18,8	17,4
30 let in več	43,9	42,8	55,3	49,8	45,5
Stopnja izobrazbe					
I. – II. stopnja	36,1	35,7	31,9	30,2	29,6
III. – IV. stopnja	29,3	30,5	30,8	30,6	30,5
V. stopnja	24,0	23,6	25,3	25,4	25,3
VI. stopnja	4,1	4,0	4,9	4,8	4,9
VII.+VIII stopnja	6,4	6,2	7,0	8,6	9,3
B.Š.	-	0,1	0,1	0,3	0,5

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Primerjava izplačanih sredstev in števila prejemnikov nadomestila

	2011		2012	
	Izplačana nadomestila iz proračuna RS v letu	Povprečno mesečno število prejemnikov v letu	Izplačana nadomestila iz proračuna RS v letu	Povprečno mesečno število prejemnikov v letu
denarno nadomestilo	312.046.680	36.350	296.433.193	33.928
prispevki do		1.697		1.337

upokojitve				
povračilo stroškov za aktivno iskanje zaposlitve	214.108	1.082	221.914	1.131

Vir: MDDSZ, Zavod RS za zaposlovanje

Povprečna izplačila denarnega nadomestila za primer brezposelnosti v letu 2012:

Leto/mesec	V EUR
2012	675,42
jan. 12	670,15
feb. 12	671,36
mar. 12	672,29
apr. 12	673,45
maj. 12	676,07
jun. 12	679,03
jul. 12	679,15
avg. 12	680,39
sep. 12	677,60
okt. 12	677,25
nov. 12	677,50
dec. 12	673,52

Statistični urad RS (v nadaljevanju: SURS) je za leto 2011 objavil podatke o pasti brezposelnosti¹, iz katerih izhaja, da se je glede na leto 2010 davčna obremenitev plače pri prehodu iz brezposelnosti v zaposlenost za samsko osebo brez otrok zvišala za 6,5 odstotne točke. Razlog je v zvišanju stopnje nadomestila za brezposelnost s 1.1.2011 s 70 % na 80 % osnove za prve tri mesece brezposelnosti.

Kazalniki spodbud za delo, Slovenija, 2005 - 2011

Leto	%
	past brezposelnosti
2005	82,6
2006	82,2
2007	80,7
2008	83,4
2009	83,4
2010	83,2
2011	89,7

Vir: SURS

Posledica znižanja izplačanih zneskov denarnega nadomestila pa bo tudi zmanjšanje pasti brezposelnosti², ki je v Sloveniji dokaj visoka, saj prejemki brezposelnih oseb, ki ne odstopajo bistveno

¹ SURS, dne 30. 5. 2012, http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4731

² Kazalnik 'past brezposelnosti' prikazuje, kolikšna je razlika v neto dohodkih osebe pri prehodu iz brezposelnosti v zaposlenost zaradi višjih davkov in socialnih prispevkov ter nižjih pripadajočih socialnih transferjev v zaposlitvi glede na dohodke in višje pripadajoče socialne transferje med brezposelnostjo. (vir: SURS)

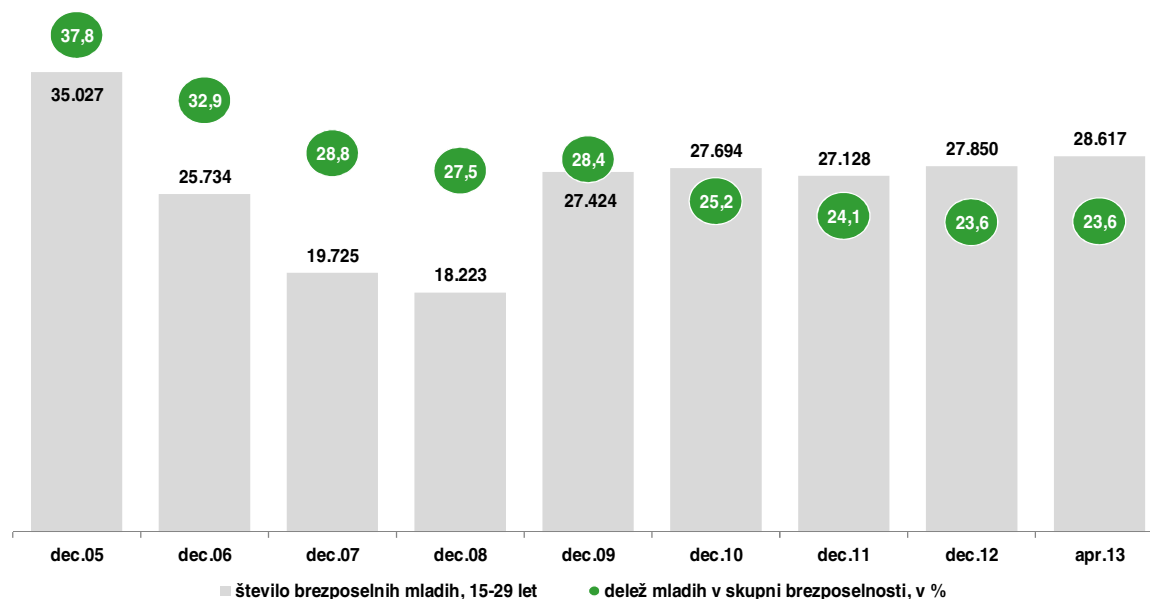
od zneska minimalne plače, ne prispevajo k temu, da bi brezposelni aktivno iskali zaposlitev. Predlagani ukrep bo prispeval k zmanjšanju zapadanja v dolgotrajno brezposelnost in k hitrejši aktivaciji brezposelnih oseb. Preveliko prehajanje v dolgotrajno brezposelnost namreč pomeni tudi grožnjo brezposelnim osebam, ki s tem izgubljajo stik z delom ter delovne navade, hkrati pa zastarevajo njihova znanja in veščine, uporabne na trgu dela.

V primeru sprejema predloga zakona bi najvišji znesek denarnega nadomestila, znižan za 3 %, znašal 865,73 EUR, medtem, ko se v najnižji znesek ne posega (ostaja torej 350 EUR). Povprečno denarno nadomestilo bo iz 673,52 EUR znižano na 653,31 EUR.

1.2 Spodbude za zaposlovanje mladih brezposelnih oseb

Mladi predstavljajo še posebej pomembno skupino prebivalstva, saj so gradnik naše družbe za naslednje obdobje, brezposelnost mladih pa je eden glavnih razlogov za njihovo socialno in družbeno ranljivost, saj ravno prehod iz šolanja v svet dela predstavlja ključni pogoj za osamosvojitvev in vključenost v družbo v vseh pogledih. Problematika zaposlovanja mladih zahteva ureditev, ki bo mladim omogočila večjo stopnjo konkurenčnosti oziroma zaposljivosti ob vstopu na trg dela. Zaposlovanju mladih je namenjen pomemben del ukrepov aktivne politike zaposlovanja (v nadaljevanju: APZ). Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z Zavodom RS za zaposlovanje in Javnim skladom za razvoj kadrov in štipendije rešujeta omenjeno problematiko s krepitvijo aktivne politike zaposlovanja preko različnih programov, ki so namenjeni mladim, tako tistim, ki so predčasno opustili šolanje, kot tistim, ki želijo ali morajo z namenom večje zaposljivosti pridobiti dodatna znanja (Projektno učenje za mlajše odrasle, Institucionalno usposabljanje, Usposabljanje za življenjsko uspešnost, Formalno izobraževanje, Nacionalne poklicne kvalifikacije, Podjetno v svet podjetništva) ali se vključiti v usposabljanje pri delodajalcu (Usposabljanje na delovnem mestu, Spodbujanje zaposlovanja iskalcev zaposlitve na področju socialnega varstva). S temi ukrepi se skuša vplivati na neskladje med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela, v okviru česar se vključevanje oseb v programe APZ prilagaja glede na izkazane potrebe delodajalcev na trgu dela.

Registrirani brezposelni mladi ter njihov delež v skupni brezposelnosti, 2005 – 2013

V letu 2008, ko se je začela kriza, je bilo na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih nekaj več kot 18 tisoč brezposelnih oseb, ki so bile stare od 15 do 29 let. Njihovo število se je do tedaj več let zmanjševalo, glede na skupno brezposelnost nadpovprečno. Če se je skupno število brezposelnih od

decembra 2005 do konca leta 2008 znižalo za 28,4 %, se je v enakem obdobju število mladih brezposelnih oseb znižalo kar za 48,0 %. Posledično so mladi predstavljali vedno manjšo skupino brezposelnih oseb, njihov delež konec leta 2008 je bil samo še 27,5 %.

V prvem letu krize je število brezposelnih mladih hitro poraslo, njihov delež pa ni bistveno narasel, saj se je med brezposelnimi znašlo tudi veliko število oseb, ki so bile stare 30 let ali več. V prvem letu krize so delodajalci močno omejili novo zaposlovanje, število zaposlenih so zmanjševali predvsem na račun odpuščanja zaposlenih v bolj fleksibilnih oblikah dela. Delno je k rasti brezposelnosti mladih prispevalo tudi dejstvo, da se je zmanjšalo število prostih delovnih mest; manj priložnosti za zaposlitev je povzročilo, da se je na zavodu prijaviło več mladih, ki so v letih pred krizo prešli iz šole neposredno v zaposlitev.

Število registriranih brezposelnih mladih je v času krize naraslo, a podpovprečno; glede na december 2007 je bilo konec aprila letos na zavodu prijavljenih 18,2 % več mladih v starosti od 15 do 24 let ter 68,3 % več mladih v starosti od 25 do 29 let. Skupno število brezposelnih se je v istem obdobju povečalo kar za 77,4 %.

V Sloveniji je bila povprečna stopnja brezposelnosti mladih v letu 2012 20,6-odstotna; v regiji Vzhodna Slovenija je znašala 22,1 %, v regiji Zahodna Slovenija pa 18,8 % (vir: Evropski statistični urad-Eurostat). Stopnja brezposelnosti mladih je bistveno višja kot splošna stopnja brezposelnosti (podatek za Slovenijo za marec 2013 – 9,9 %).

K večji zaposlenosti mladih bodo poleg programov APZ prispevale tudi spremembe delovne zakonodaje, ki bodo omogočile delodajalcem, da se lažje prilagajajo potrebam na trgu dela, mladim pa lažje vključevanje na trg dela in pridobivanje delovnih izkušenj. Eden od bistvenih ciljev reforme je zmanjšanje segmentacije oziroma razdrobljenosti trga dela, s katero označujemo razliko v položaju zaposlenih s pogodbami za določen čas in pogodbami za nedoločen čas ter druge oblike prekernega dela. Na trgu dela v Sloveniji je zaskrbljujoč predvsem položaj mladih, saj so začasne zaposlitve posebej pogoste prav pri tej skupini zaposlenih. Delež začasnih zaposlitev v starostni skupini 15–24 let je v Sloveniji že vrsto let najvišji v EU. Nova delovna zakonodaja cilj zmanjšanja segmentacije trga dela zasleduje z zmanjšanjem stroškov pri zaposlitvah za nedoločen čas na eni strani in finančnimi destimulacijami pri pogodbah za določen čas na drugi strani. Nadalje se poenostavljajo postopki v zvezi s sklenitvijo in prenehanjem delovnega razmerja ter zmanjšujejo administrativne ovire. Nova zakonodaja olajšuje prehajanje med delovnimi mesti oziroma deli pri delodajalcu in med delodajalci (notranja fleksibilnost in fleksibilnost trga dela). Z namenom preprečevanja zlorab so predvideni tudi ukrepi za zagotavljanje večje pravne varnosti vseh zaposlenih.

Z zadnjimi spremembami Zakona o urejanju trga dela, objavljenimi v Uradnem listu RS, št. 21/13, pa se povečuje tudi socialna varnost mladih, saj se mladim do 30 let starosti omogoča pridobitev pravice do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti že po 6 mesecih zavarovanja za primer brezposelnosti (do uveljavitve omenjenih sprememb po devetih mesecih); denarno nadomestilo bodo prejeli dva meseca, in sicer v višini 80 % povprečne plače.

Nadalje imajo delodajalci, ki so zavezanci po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb ali zavezanci po Zakonu o dohodnini, v primeru zaposlitve za nedoločen čas brezposelne osebe, mlajše od 26 let, ki je najmanj 6 mesecev prijavljena v evidenci brezposelnih oseb, možnost uveljavitve davčne olajšave v obliki znižanja davčne osnove. Po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb je mogoče olajšavo uveljavljati kot znižanje davčne osnove v višini 45 % plače zaposlene osebe, vendar največ v višini davčne osnove, po Zakonu o dohodnini pa kot znižanje davčne osnove v višini 45 % izplačane plače zaposlene osebe (l. bruto).

Glede na opisano stanje se s tem zakonom določa začasno spodbudo za zaposlovanje mladih brezposelnih oseb z namenom prispevati k doseganju njihove čim hitrejše in stabilne zaposlenosti, kot

tudi k zmanjševanju neskladja med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Omenjena spodbuda bo prispevala k porastu zaposlenosti mladih brezposelnih oseb, saj se bo na način, kot ga določa predlog tega zakona, znižal delodajalčev strošek plače, in sicer za znesek prispevkov za socialno varnost na bruto plačo (tkim. drugi bruto), ki jih plačuje delodajalec v višini 16,10 %.

Spodnja tabela prikazuje primera obremenitve minimalne plače v bruto znesku 783,66 evrov - minimalna plača, ki velja od januarja 2013 (plača 1) in obremenitve plače v bruto znesku 1.514,47 EUR (plača 2):

	Stopnja	Plača 1	Plača 2
Bruto plača		783,66	1.514,47
Osnova za obračun davkov in prispevkov		783,66	1.514,47
Prispevki za PIZ	15,50 %	121,47	234,74
Prispevki za zdravstvo	6,36 %	49,84	96,32
Prispevki za zaposlovanje	0,14 %	1,10	2,12
Prispevki za starševsko varstvo	0,10 %	0,78	1,51
Socialni prispevki iz bruto plače	22,10 %	173,19	334,70
Splošna olajšava		543,32*	258,35
Olajšava za vzdrževane družinske člane		/	/
Osnova za dohodnino		335,24	921,42
Akontacija dohodnine		53,64	179,77
Bruto plača - prispevki		653,37	1.179,77
Neto plača		599,73	1.000,00
Prispevki delodajalca za PIZ	8,85 %	69,35	134,03
Prispevki delodajalca za zdravstvo	6,56 %	51,41	99,35
Prispevki delodajalca za zaposlovanje	0,06 %	0,47	0,91
Prispevek delodajalca za poškodbe	0,53 %	4,15	8,03
Prispevek delodajalca za starševsko varstvo	0,10 %	0,78	1,51
Prispevki delodajalca na plačo skupaj	16,10 %	126,17	243,83
Bruto bruto plača - celotni strošek delodajalca		909,83	1.758,30

*Upoštevana je bila povišana splošna olajšava, vsi zneski so v evrih.

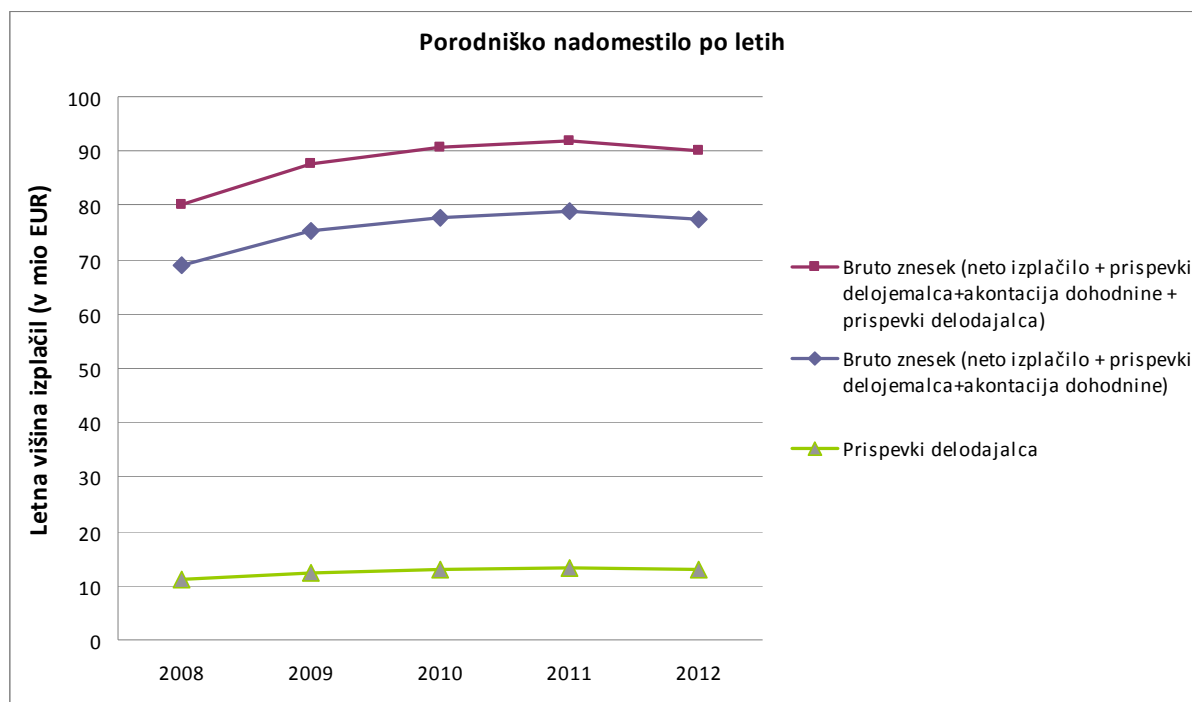
V primeru minimalne plače je tako prihranek delodajalca ob zaposlitvi mlade osebe v dveh letih 3028,08 EUR, v primeru plače v višini 1.514,47 EUR pa 5851,92.

Ocenjuje se, da se bo brezposelnost mladih do 30 let starosti na podlagi tega ukrepa na letni ravni povečala za okoli 5.000 oseb (iz 20.000 na 25.000 oseb), večje pa bo tudi število zaposlenih za nedoločen čas (okoli 7.000 oseb).

1.3. Omejitev izplačila porodniškega nadomestila

Predlog zakona omejuje najvišje izplačilo porodniškega nadomestila, in sicer na način, da izplačilo porodniškega nadomestila ne more biti višje od dvakratnika povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji, določene s predpisom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom.

Porodniško nadomestilo v času porodniškega dopusta in porodniško nadomestilo brez dopusta skupaj kažeta sledeče gibanje v zadnjih petih letih:

Grafa odsevata zmanjšan obseg izplačanih sredstev v letu 2012 glede na leto 2011 za 1,9%. V letu 2012 je bilo tako za 6.456 upravičence povprečno mesečno izplačano 90.187.743 eur na letni ravni, v letu 2011 pa za povprečno mesečno 6.718 upravičencev 91.972.648 eur na letni ravni.

Kljub upadu števila upravičencev v letu 2012 glede na leto 2011 za 3,9% je trend gibanja števila upravičencev v obdobju 2008 do 2012 pozitiven in znaša 1,4%.

V letu 2013 prejema na mesečni ravni porodniško nadomestilo, višjo od dvakratnika povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji, določene s predpisom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom približno 100 upravičenk.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

Zaradi doseganja cilja uskladitve izdatkov proračuna Republike Slovenije za socialne transfere posameznikom in gospodinjstvom v skladu s Programom stabilnosti (dopolnitve 2013) zakon določa znižanje z odločbo priznanih zneskov denarnega nadomestila za primer brezposelnosti za 3 %, in sicer za čas veljavnosti tega zakona. Navedeno bo veljalo tudi za brezposelne osebe, ki bodo z dnem uveljavitve tega zakona že prejemale denarno nadomestilo, in sicer bo Zavod RS za zaposlovanje zaradi izvedbe omenjenega znižanja, kot ga določa predlog zakona, v teh primerih po uradni dolžnosti ponovno odločil o višini denarnega nadomestila. Na opisani način znižani znesek denarnega nadomestila pa ne bo mogel biti nižji od najnižjega zneska denarnega nadomestila (350 evrov), kot je določen v drugem odstavku 62. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12-ZUJF in 21/13-ZUTD-A), razen v primeru izjeme, ki je v četrtem odstavku navedene določbe predpisana za zavarovance, ki so v obdobju zadnjih devetih mesecev pred odločanjem o zahtevku za priznanje pravice do denarnega nadomestila več kot polovico časa zaposleni s krajšim delovnim časom od polnega, ki v povprečju ne presega 15 ur na teden.

Zaradi povečanja zaposlitvenih možnosti mladih brezposelnih oseb člen določa spodbudo delodajalcem za zaposlovanje. Ciljno skupino predstavljajo brezposelne osebe, mlajše od 30 let, ki so vsaj en mesec prijavljene v evidenci brezposelnih oseb. V primeru zaposlitve takšne brezposelne

osebe za nedoločen čas v času od 1. 11. 2013 do 31. 12. 2014 bo delodajalec ne glede na sistemske predpise, ki določajo obveznost plačila prispevkov za posamezna socialna zavarovanja, v celoti oproščen plačila prispevkov delodajalca (t.j. prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti). V kolikor bo takšna zaposlitev osebi predčasno prenehala po volji delodajalca v prvih 24 mesecih, torej v obdobju, ko je ta upravičen do oprostitev plačila prispevkov, bo delodajalec dolžan za nazaj plačati vse prispevke delodajalca za socialno varnost, plačila katerih bi bil sicer v primeru spoštovanja zakonskih pogojev oproščen.

Spodbuda iz tega člena ni združljiva s spodbudo za zaposlovanje iz drugega odstavka 5. člena Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (ZRPPR1015) (Uradni list RS, št. 87/09), spodbudo za zaposlovanje na problemstih območjih z visoko brezposelnostjo iz 27. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12), spodbudo za prvo zaposlitev mladih do dopolnjenega 26. leta starosti v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), spodbudo za zaposlovanje za nedoločen čas iz prvega odstavka 39. člena ZUTD-A ter spodbudo za zaposlovanje iz 74. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07-uradno prečiščeno besedilo, 14/09 Odl.US, 84/11 Odl.US, 87/11, 96/12-ZPIZ-2), zaradi česar delodajalci ne bodo mogli biti upravičeni do omenjenih spodbud hkrati.

Zakon določa zgornjo mejo izplačila porodniškega nadomestila (ostala nadomestila so omejena že na podlagi veljavnega zakona, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo in zakona, ki ureja uravnoteženje javnih financ) in sicer dvakratnik mesečne plače v Republiki Sloveniji, določene s predpisom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom. Zaradi trenutne težke finančne situacije zagotavljanje razlike med izdatki za starševska nadomestila in vplačanimi prispevki za starševsko varstvo zahteva znižanje izplačil vseh starševskih nadomestil, tudi porodniškega nadomestila. Navedeno bo veljalo le za tiste upravičence, ki bodo začeli postopek uveljavljanja porodniškega nadomestila po uveljavitvi tega zakona. Opredelitev najvišjega zneska izplačila porodniškega nadomestila na podlagi razmerja do prejemkov zavarovanca, ni izbrana arbitrarno, brez vsakega kriterija ali na podlagi kriterija, ki s predmetom urejanja vsebinsko ne bi bil v nikakršni zvezi. Kriterij je določen na podlagi trenutne finančne situacije in razmerja med vplačanimi prispevki za starševsko varstvo in višino nadomestila. Določitev najvišjega zneska izplačila pomeni najvišjo raven, na podlagi katere se zagotavlja socialna varnost iz zavarovanja za starševsko varstvo. Potrebno je sprejeti nujne ukrepe in posege, ki morajo premostiti vrzel med zagotovljenimi pravicami ter bistveno slabšimi možnostmi zagotavljati vse višja sredstva za izvajanje zavarovanja za starševsko varstvo.

2.1. Cilji predloga zakona so:

- določitev začasnih ukrepov na področju izplačevanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti in na področju izplačevanja porodniškega nadomestila, katerih namen je zagotoviti, da raven transferjev posameznikom in gospodinjstvom ne bo presegla ravni iz sprejetega proračuna RS za l. 2013,
- določitev začasne spodbude za zaposlovanje mladih brezposelnih oseb.

2.2. Načela predloga zakona

Zakon s predlaganim znižanjem zneska izplačil iz naslova denarnega nadomestila za primer brezposelnosti po mnenju predlagatelja ne posega radikalno v pravice brezposelnih oseb, saj je ukrep utemeljen na načelu sorazmernosti, pri tem pa upošteva stališče, da morajo k reševanju kriznih razmer v državi prispevati vsi sloji prebivalstva.

Pravice iz zavarovanja za starševsko varstvo temeljijo na načelu plačila prispevkov. Prav tako je obseg pravic (predvsem višina prejemkov) v pretežni meri odvisen od višin vplačanih prispevkov, razen kadar je z upoštevanjem načela solidarnosti določeno drugače. Sistem zavarovanja za

starševsko varstvo temelji na načelu enotnosti zavarovanja, kar pomeni da so vanj vključeni vsi posamezniki, za katere je zakonodajalec predvidel zavarovanje za starševsko varstvo. Ker ni ločenih zavarovalnih shem za določene kategorije zavarovancev, je treba računati z določenimi razlikami, ki obstajajo med različnimi kategorijami zavarovancev, kar se izrazi pri izplačevanju nadomestil. Načelo solidarnosti kot eno temeljnih načel zavarovanja, zavarovancem v določenih primerih zagotovi večje pravice v primerjavi z izpolnjenimi obveznostmi. Koncept enotnega zavarovanja prinaša tudi določen nezaželene posledice, ki se jim v celoti ne da izogniti. Zavarovancem, ki so vključeni v zavarovanje za tako imenovani celoten obseg pravic, se načeloma z zakonom zagotavljajo pravice pod enakimi pogoji, ne glede na to, na kakšni podlagi so bili zavarovani. Pri višini prispevkov je potrebno upoštevati število zavezancev za plačilo na eni strani in število upravičencev na drugi strani. Prispevek za starševsko varstvo plačujejo zavarovanci po stopnji 0,10% in delodajalec prav tako po stopnji 0,10%. Na podlagi 4. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06 UPB2, 114/06-ZUTPG, 122/07 Odl. US, 10/08, 62/10 – ZUPJS, 40/12 – ZUJF, v nadaljevanju) se sredstva za izvajanje tega zakona zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije, kar pomeni, da se zagotavljajo tudi sredstva za izplačila nadomestila za starševsko varstvo. Ker zbrana sredstva iz prispevkov ne zadoščajo za kritje odhodkov, ki so vezani na pravice iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo, je potrebno določiti zgornjo mejo izplačila porodniškega nadomestila.

2.3. Poglavitne rešitve zakona

Zakon določa znižanje z odločbo priznanih zneskov denarnega nadomestila za primer brezposelnosti za 3 %, in sicer za čas veljavnosti tega zakona. Navedeno bo veljalo tudi za brezposelne osebe, ki bodo z dnem uveljavitve tega zakona že prejemale denarno nadomestilo, in sicer bo Zavod RS za zaposlovanje zaradi izvedbe omenjenega znižanja, kot ga določa predlog zakona, v teh primerih po uradni dolžnosti ponovno odločil o višini denarnega nadomestila. Na opisani način znižani znesek denarnega nadomestila pa ne bo mogel biti nižji od najnižjega zneska denarnega nadomestila (350 evrov), kot je določen v drugem odstavku 62. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12-ZUJF in 21/13-ZUTD-A), razen v primeru izjeme, ki je v četrtem odstavku navedene določbe predpisana za zavarovance, ki so v obdobju zadnjih devetih mesecev pred odločanjem o zahtevku za priznanje pravice do denarnega nadomestila več kot polovico časa zaposleni s krajšim delovnim časom od polnega, ki v povprečju ne presega 15 ur na teden.

Zaradi povečanja zaposlitvenih možnosti mladih brezposelnih oseb člen določa spodbudo delodajalcem za zaposlovanje. Ciljno skupino predstavljajo brezposelne osebe, mlajše od 30 let, ki so vsaj en mesec prijavljene v evidenci brezposelnih oseb. V primeru zaposlitve takšne brezposelne osebe za nedoločen čas v času od 1. 11. 2013 do 31. 12. 2014 bo delodajalec ne glede na sistemske predpise, ki določajo obveznost plačila prispevkov za posamezna socialna zavarovanja, v celoti oproščen plačila prispevkov delodajalca (t.j. prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti). V kolikor bo takšna zaposlitev osebi predčasno prenehala po volji delodajalca v prvih 24 mesecih, torej v obdobju, ko je ta upravičen do oprostitev plačila prispevkov, bo delodajalec dolžan za nazaj plačati vse prispevke delodajalca za socialno varnost, plačila katerih bi bil sicer v primeru spoštovanja zakonskih pogojev oproščen.

Spodbuda iz tega člena ni združljiva s spodbudo za zaposlovanje iz drugega odstavka 5. člena Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (ZRPPR1015) (Uradni list RS, št. 87/09), spodbudo za zaposlovanje na problematskih območjih z visoko brezposelnostjo iz 27. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12), spodbudo za prvo zaposlitev mladih do dopolnjenega 26. leta starosti v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), spodbudo za zaposlovanje za nedoločen čas iz prvega odstavka 39. člena ZUTD-A ter spodbudo za zaposlovanje iz 74. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07-uradno prečiščeno besedilo, 14/09 Odl.US, 84/11 Odl.US, 87/11, 96/12-ZPIZ-2), zaradi česar delodajalci ne bodo mogli biti upravičeni do omenjenih spodbud hkrati.

Zakon določa zgornjo mejo izplačila porodniškega nadomestila (ostala nadomestila so omejena že na podlagi veljavnega zakona, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo in zakona, ki ureja uravnoteženje javnih financ) in sicer dvakratnik mesečne plače v Republiki Sloveniji, določene s predpisom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom. Zaradi trenutne težke finančne situacije zagotavljanje razlike med izdatki za starševska nadomestila in vplačanimi prispevki za starševsko varstvo zahteva znižanje izplačil vseh starševskih nadomestil, tudi porodniškega nadomestila. Navedeno bo veljalo le za tiste upravičence, ki bodo začeli postopek uveljavljanja porodniškega nadomestila po uveljavitvi tega zakona. Opredelitev najvišjega zneska izplačila porodniškega nadomestila na podlagi razmerja do prejemkov zavarovanca, ni izbrana arbitrarno, brez vsakega kriterija ali na podlagi kriterija, ki s predmetom urejanja vsebinsko ne bi bil v nikakršni zvezi. Kriterij je določen na podlagi trenutne finančne situacije in razmerja med vplačanimi prispevki za starševsko varstvo in višino nadomestila. Določitev najvišjega zneska izplačila pomeni najvišjo raven, na podlagi katere se zagotavlja socialna varnost iz zavarovanja za starševsko varstvo. Potrebno je sprejeti nujne ukrepe in posege, ki morajo premostiti vrzel med zagotovljenimi pravicami ter bistveno slabšimi možnostmi zagotavljati vse višja sredstva za izvajanje zavarovanja za starševsko varstvo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

3.1 Ocena finančnih posledic znižanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti

V primeru uveljavitve predloga za znižanje izplačevanja denarnih nadomestil od meseca julija 2013 (izplačila v avgustu 2013) v višini 3 % bo v letošnjem letu potrebnih 295 mio EUR, kolikor je predvideno v predlogu rebalansa proračuna Republike Slovenije za leti 2013/14 (v sprejetem proračunu je za izplačilo denarnih nadomestil v letu 2013 sicer zagotovljenih 258.342.291 EUR).

Ocena prihrankov v letu 2013 je torej 3.7 mio EUR, v naslednjih letih pa 10 mio EUR na letni ravni.

3.2 Ocena finančnih posledic določitve spodbude za zaposlovanje mladih brezposelnih oseb

V letu 2012 se je zaposlilo približno 20.000 oseb, mlajših od 30 let. Konec leta 2012 se je močno povečala stopnja brezposelnosti mladih v Sloveniji, tako da je povprečna stopnja brezposelnosti mladih preseгла 20 %.

Glede na navedeno se za pospeševanje zaposlovanja mladih brezposelnih oseb do 30 leta starosti predlaga dodatna olajšava v obliki oprostitve plačila prispevkov delodajalca za obdobje dveh let. Če bi se raven zaposlovanja mladih s tem zakonom povečala za 5000 novih zaposlitev za nedoločen čas (t.j. na 25.000 oseb letno), bi to ob uvedbi te spodbude na letni ravni pomenilo:

	brez predlaganega ukrepa - za 20.000 tisoč zaposlitev	s predlaganim ukrepom – dodatnih 5000 zaposlitev, od vseh 25.000 zaposlitev 7.000
--	---	---

		za nedoločen čas
Prilivi v socialni blagajni in proračun RS	84.720.000 EUR ³ , od tega: - dohodnina: 12.873.600 EUR - prispevki delodajalca in delojemalca : 71.846.400 EUR	95.301.720 EUR, od tega: - dohodnina: 16.092.000 - prispevki delodajalca in delojemalca 79.209.720 EUR

Ob uvedbi omenjene spodbude bi se na letni ravni prihodki proračuna z naslova dohodnine povečali za 3,2 mio EUR, vplačani prispevki za socialno varnost pa za 7,4 mio EUR, hkrati pa bi to povzročilo tudi dodaten prihranek pri izplačilih denarnega nadomestila za primer brezposelnosti in denarne socialne pomoči, in sicer zaradi:

- zmanjšanja izplačil denarnega nadomestila mladim brezposelnim osebam v ocenjeni višini 3,2 mio EUR (1500 prejemnikov x povprečna višina 715 EUR/ II. bruto x 3 mesece);
- zmanjšanja izplačil denarne socialne pomoči v ocenjeni višini 819.000 EUR (1500 prejemnikov x 182 EUR x 3 mesece).

3.3 Ocena finančnih posledic zgornje omejitve izplačila porodniškega nadomestila

V letu 2013 prejema na mesečni ravni porodniško nadomestilo, višjo od dvakratnika povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji, določene s predpisom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom, približno 100 upravičenk.

S tem ukrepom omejujemo porodniško nadomestilo na 2.862,84 EUR bruto, s čimer je prihranek na mesečni ravni 121.270,30 EUR.

Prihranek na letnem nivoju znaša 1.4 mio EUR (prihranek v letu 2013 bi, če bi interventni zakon veljal od 1. 7. 2013 dalje, znašal 0,5 mio EUR).

Zagotovitev sredstev za izvajanje predloga zakona v državnem proračunu

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev.

Predlog zakona bo pozitivno vplival na druga javnofinančna sredstva, saj se bodo ob uvedbi omenjene spodbude na letni ravni prihodki proračuna z naslova dohodnine povečali za 3,2 mio EUR, vplačani prispevki za socialno varnost pa za 7,4 mio EUR.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL PRORAČUN SPREJET

Za izvajanje zakona v državnem proračunu ni potrebno zagotoviti sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI UREDITVE V PRAVU EVROPSKE UNIJE

Denarno nadomestilo za primer brezposelnosti:

³ Izračun temelji na bruto plači 783,66 EUR/mesečno.

Država	Nadomestilo za primer brezposelnosti			Denarna pomoč za primer brezposelnosti		
	Obstoj	Količina	Trajanje	Obstoj	Količina	Trajanje
Belgija	DA	Skupnost z vzdrževanimi člani: 60 % povprečnega zaslужka posameznika v prvem letu; <u>samska oseba</u> : 60 % v prvem letu, 44 % od drugega leta; <u>skupnost brez vzdrževanih članov</u> : 55 % v prvem letu brezposelnosti.	Brez omejitve, razen v posebnih primerih dolgoročne nezaposlenosti.	NE.	Ne obstaja.	
Nemčija	DA	90 % povprečne plače posameznika (po odbitku za socialno varnost).	Največ 12 mesecev, za starejše do 18 mesecev.	DA.	<u>Koristnik z otroki</u> : 57 % neto zaslужka; <u>koristnik brez otrok</u> : 53 % neto zaslужka.	Brez omejitev.
Nizozemska	DA	70 % zadnje plače posameznika ali 70 % zakonsko določene minimalne plače.	Od 6 do 60 mesecev.	DA.	70 % zakonsko določene minimalne plače.	Do 24 mesecev.
Avstrija	DA	Osnovni znesek: 55 % povprečnega dnevnega neto dohodka. Nižja stopnja: 21,03 EUR, če dnevno nadomestilo ne presega 60 % dnevne neto plače (brez družinskih dodatkov) in 80 % dnevne neto plače (z družinskimi dodatki). Prihodki iz malega dela v vrednosti več kot 301,54 EUR izničijo upravičenost.	Odvisno od starosti in števila let delovne dobe, od 5 do 18 mesecev.	DA.	Odvisno od lastnega dohodka upravičenca in dohodka zakonca s stopnjo dodatka, do katere se dohodki ne upoštevajo. Stopnja pomoči: 92 % (v nekaterih primerih 95 %) NPB. V primeru krajše upravičenosti do nadomestila za brezposelnost se po 6 mesecih zniža "višja" dnevna stopnja.	Brez omejitev za 52 tednov.
Švedska	DA	80 % povprečnega zaslужka posameznika.	300 dni z možnostjo podaljšanja do 600 dni.	DA.	Osnovni dodatek 29 EUR dnevno.	Brez omejitev.
Slovaška	DA	Odvisno od stopnje prispevkov za vsaj 3 leta od zadnjih 4 let. 50 % mesečne ocene osnove (tj.	Do 6 mesecev.	NE.	Ne obstaja.	

		bruto plače v obdobju zadnjih 3 let) z zgornjo mejo 3-kratnika povprečne mesečne plače.				
Češka	DA	50 % v prvih 3 mesecih in 45 % v naslednjih mesecih glede na zadnji neto dohodek. Največje nadomestilo je enako 2,5-kratniku minimalnega dohodka. Pravica do nadomestila za brezposelnost temelji na obdobju prispevkov (12 mesecev v zadnjih 3 letih).	6 mesecev za prosilce, mlajše od 50 let, 9 mesecev za prosilce med 50. in 55. letom z najmanj 25 let plačevanja prispevkov za socialno zavarovanje, 12 mesecev za prosilce z najmanj 30 let plačevanja prispevkov za socialno zavarovanje (9 mesecev, če so stari manj kot 30 let).	DA	Samo v primeru vključitve v aktivno politiko zaposlovanja (prešolanje). 60 % zadnjega neto dohodka, do največ 2,8-kratnika minimalnega dohodka.	Med časom usposabljanja.
Slovenija	DA	Pravica do nadomestila za primer brezposelnosti temelji na 9 mesecih zaposlitve pri istem delodajalcu v zadnjih 24 mesecih (oziroma 6 mesecev v zadnjih 24 za brezposelne osebe, mlajše od 30 let). Prve tri mesece: 80 % osnove. Naslednjih 9 mesecev: 60 % osnove. Po preteku tega obdobja 50% Referenčna osnova: povprečna mesečna plača (brez zgornje meje) v zadnjih 8 mesecih pred prenehanjem zaposlitve. Minimum: 350 EUR bruto. Maksimum: 892,50 EUR bruto	Odvisno od dolžine zavarovalne dobe: 2 meseca, če je oseba zavarovana najmanj 6 mesecev, 3 mesece, če je oseba zavarovana za 9 mesecev do 5 let, 6 mesecev, če je zavarovana za 5 do 15 let, 9 mesecev, če je zavarovana za 15 do 25 let, 12 mesecev, če je zavarovana za več kot 25 let, 19 mesecev za osebe, starejše od 50 let in z več kot 25 let zavarovalne dobe, 25 mesecev za zavarovane osebe, starejše od 55 let z več kot 25 let zavarovalne	NE	Ne obstaja.	

			dobe.			
--	--	--	-------	--	--	--

Porodniško nadomestilo:

Izplačilo porodniškega dopusta je navzgor omejeno v več državah Evropske Unije in sicer v Belgiji za zaposlene v privatnem sektorju, na Češkem, Danskem, Franciji, Islandiji, na Nizozemskem.

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel

Znižanje izplačil denarnega nadomestila za primer brezposelnosti v skladu s tem zakonom bo terjalo izdajo novih odločb s strani Zavoda RS za zaposlovanje; javni interes, ki bo s tem dosežen, pa temelji na Programu stabilnosti (dopolnitev 2013).

- ukinitvev postopka ali odprava administrativnih bremen,

ne

- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj izvajanja dejavnosti oziroma obveznosti

Odločbe o znižanju zneska denarnega nadomestila bo izdajal Zavoda RS za zaposlovanje, oprostitvev plačevanja prispevkov pa se bo izvajala preko DURS.

- podatki oziroma dokumenti, potrebni za izvedbo postopka, ki jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti in način pridobivanja,

Postopek odmere denarnega nadomestila - se ne spreminja, podatke pridobiva Zavod RS za zaposlovanje po uradni dolžnosti že sedaj.

Spodbude - predložitev dokazila o zaposlitvi (pogodba o zaposlitvi), ki ga ni mogoče pridobiti iz uradnih evidenc.

- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov,

ne

- ali bo izvajanje postopkov in dejavnosti zahtevalo nove kadre, ali so izvajalci primerno usposobljeni ali bo potrebno dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva,

ne

- ali bo ukinitvev postopkov in dejavnosti imela za posledico zmanjšanje kadrov ter finančnih in materialnih sredstev;

ne

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- dokumentacija, ki jo je stranka dolžna predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov,
- stroški, ki jih bo imela stranka ali razbremenitev stranke,

- čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

/

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

/

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

- posledice na zaposlenost in trg dela,
- posledice na socialno vključenost in zaščito določenih skupin,
- posledice na enakost spolov.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

/

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

- širši javnosti (mediji, spletne predstavitve);

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

- zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa

Zavod RS za zaposlovanje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

- metode za spremljanje doseganja ciljev,
poročanje, povezava podatkov med ZRSZ in ZZZS

- merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
št. zaposlitev, trajanje zaposlitve, delež žensk

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH NA PODROČJU TRGA DELA IN STARŠEVskega VARSTVA (ZIUTDSV)

1. člen (namen zakona)

S tem zakonom se:

- zaradi prispevanja k ohranitvi ravni transferjev posameznikom in gospodinjstvom iz sprejetega proračuna Republike Slovenije za leto 2013 določata začasna ukrepa na področju izplačevanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti in na področju izplačevanja porodniškega nadomestila,
- zaradi spodbujanja zaposlovanja določa začasna spodbuda za zaposlovanje mlajših brezposelnih oseb.

2. člen (višina denarnega nadomestila za primer brezposelnosti)

(1) Denarno nadomestilo za primer brezposelnosti (v nadaljnjem besedilu: denarno nadomestilo), priznано z odločbo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki upravičencu pripada za obdobje po uveljavitvi tega zakona, se za čas veljavnosti tega zakona zniža za 3 %.

(2) Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje za brezposelne osebe, ki z dnem uveljavitve tega zakona že prejemajo denarno nadomestilo, ob upoštevanju znižanja iz prejšnjega odstavka po uradni dolžnosti ponovno odloči o višini denarnega nadomestila.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena najnižji znesek denarnega nadomestila ne sme biti nižji od zneska, kot je določen v drugem odstavku 62. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 - ZUJF in 21/13 - ZUTD-A), razen v primeru izjeme, določene v četrtem odstavku 62. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 - ZUJF in 21/13 - ZUTD-A).

3. člen (spodbuda za zaposlovanje)

(1) Ne glede na določbe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13), Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 - ZUJF in 21/13 - ZUTD-A), Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06 - uradno prečiščeno besedilo, 114/06-ZUTPG, 122/07 - odl. US, 10/08, 62/10 - ZUPJS in 40/12 - ZUJF) in Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 - ZUJF in 21/13 - ZUTD-A), je delodajalec, ki v času veljavnosti tega ukrepa za nedoločen čas zaposli brezposelno osebo, mlajšo od 30 let, ki je vsaj en mesec prijavljena v evidenci brezposelnih oseb, za prvih 24 mesecev zaposlitve oproščen plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko

zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti.

(2) Delodajalec je v primeru, če po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas v skladu s prejšnjim odstavkom osebi preneha delovno razmerje iz razloga, ki je na njegovi strani, pred potekom 24 mesecev zaposlitve, dolžan plačati prispevke delodajalca za socialno varnost za celotno obdobje zaposlitve osebe.

(3) Spodbuda iz tega člena ni združljiva s spodbudo za zaposlovanje iz drugega odstavka 5. člena Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (Uradni list RS, št. 87/09), spodbudo za zaposlovanje na problemskih območjih z visoko brezposelnostjo iz 27. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12), spodbudo za zaposlovanje iz 157. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13), spodbudo za zaposlovanje iz prvega odstavka 39. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 21/13) ter spodbudo za zaposlovanje iz 74. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 14/09 - odl. US, 84/11 - odl. US, 87/11, 96/12 - ZPIZ-2).

(4) Ne glede na določbe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13) in Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 - ZUJF in 21/13 - ZUTD-A) je oseba iz prvega odstavka tega člena navkljub neplačilu prispevkov za pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje upravičena do enakega obsega pravic iz navedenih socialnih zavarovanj, kot če bi bili prispevki delodajalca plačani.

4. člen

(omejitev izplačila porodniškega nadomestila)

Ne glede na prvi odstavek 43. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 122/07 - odl. US, 10/08, 62/10 – ZUPJS in 40/12 - ZUJF) in 145. člen Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 - ZPIZ-2, 104/12 - ZIPRS1314, 105/12, 25/13 - odl.US in 46/13 - ZIPRS1314-A) od uveljavitve tega zakona izplačilo tudi porodniškega nadomestila ne more biti višje od dvakratnika vrednosti povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji z uskladitvami iz 2. člena Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 71/08, 73/08, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2).

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

(izvajanje ukrepov)

(1) Ukrep iz 2. člena tega zakona velja za vse upravičence do denarnega nadomestila, ki bodo pridobili pravico do denarnega nadomestila v obdobju, določenem v drugem odstavku 6. člena tega zakona, in za vse upravičence, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona že priznano pravico do denarnega nadomestila, in sicer za vsa izplačila denarnega nadomestila v obdobju, določenem v drugem odstavku 6. člena tega zakona.

(2) Vse odločbe, izdane v postopku po drugem odstavku 2. člena tega zakona, se vročajo z navadno vročitvijo. Vročitev je opravljena 15. dan od dneva odpreme odločbe.

(3) Ukrep iz 3. člena tega zakona velja za vse zaposlitve oseb iz ciljne skupine brezposelnih oseb, določene v prvem odstavku tega člena, ki bodo izvedene v obdobju, določenem v četrtem odstavku 6. člena tega zakona.

(4) Postopki za uveljavljanje pravice do porodniškega nadomestila iz prejšnjega člena, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 122/07 - odl. US, 10/08, 62/10 – ZUPJS in 40/12 - ZUJF) in Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 - ZPIZ-2, 104/12 - ZIPRS1314, 105/12, 25/13 - odl.US in 46/13 - ZIPRS1314-A).

6. člen

(uveljavitev zakona in veljavnost ukrepov)

(1) Ta zakon začne veljati 1. avgusta 2013.

(2) Ukrepa iz 2. in 4. člena tega zakona veljata od dneva uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka družbenega bruto proizvoda.

(3) Gospodarsko rast v skladu s prejšnjim odstavkom ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda, Vlada Republike Slovenije objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra v letu, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda.

(4) Ukrep iz 3. člena tega zakona velja od 1. novembra 2013 do 31. decembra 2014.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu:

Člen določa vsebino zakona, ki je v določitvi začasnih ukrepov na področju izplačevanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti in porodniškega nadomestila ter spodbujanja zaposlovanja mladih brezposelnih oseb do 30. leta starosti.

K 2. členu:

V skladu s sprejetim Programom stabilnosti in njegovo dopolnitvijo v letu 2013 želi Vlada RS z več ukrepi na področju transferov posameznikom in gospodinjstvom, ki predstavljajo glavno politiko socialne varnosti, omenjene transfere omejiti na ravni, ki ne bo presegla sprejetega proračuna za leto 2013. Cilj Vlade RS v skladu z omenjenim programom je doseči znižanje primanjkljaja države pod 3 % BDP do leta 2014 (ukrepi za fiskalno konsolidacijo bodo sicer temeljili na ukrepih na strani odhodkov in na strani prihodkov).

Transferi posameznikom in gospodinjstvom predstavljajo glavno politiko socialne varnosti, načrtujejo pa se, kot že omenjeno, na ravni, ki ne bo presegla sprejetega proračuna za leto 2013. To namerava Vlada RS doseči tudi z linearnim znižanjem višine denarnega nadomestila za primer brezposelnosti za 3 odstotke ter omejitvijo porodniškega nadomestila z zgornjo mejo 2-kratnika povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji.

V sled navedenega se s tem predlogom zakona določa začasen ukrep pri izplačevanju denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, in sicer predlog določa znižanje denarnega nadomestila za primer brezposelnosti za 3%, pri čemer se znižanje nanaša tudi na pravico do preostalega dela neizkoriščene pravice do denarnega nadomestila. Za čas veljavnosti tega zakona bodo tako znižana izplačila denarnega nadomestila, do katerih bodo prejemniki upravičeni od 1. 8. 2013 dalje, medtem, ko se v višino izplačil denarnega nadomestila za obdobje pred uveljavitvijo tega zakona ne posega. Navedeno bo poleg upravičencev, ki bodo pravico pridobili v obdobju veljavnosti ukrepa, veljalo tudi za upravičence, ki bodo z dnem uveljavitve tega zakona že prejemale denarno nadomestilo, in sicer bo Zavod RS za zaposlovanje zaradi izvedbe omenjenega znižanja v teh primerih po uradni dolžnosti ponovno odločil o višini denarnega nadomestila (oziroma o višini preostalega dela neizkoriščene pravice). Na opisani način znižani znesek denarnega nadomestila pa ne bo mogel biti nižji od najnižjega zneska denarnega nadomestila (350 evrov), kot je določen v drugem odstavku 62. člena Zakona o urejanju trga dela, razen v primeru že sedaj veljavne izjeme, ki je v četrtem odstavku navedene določbe predpisana za zavarovance, ki so v obdobju zadnjih devetih mesecev pred odločanjem o zahtevku za priznanje pravice do denarnega nadomestila več kot polovico časa zaposleni s krajšim delovnim časom od polnega, ki v povprečju ne presega 15 ur na teden.

K 3. členu:

Zaradi povečanja zaposlitvenih možnosti mladih brezposelnih oseb člen določa spodbudo delodajalcem za zaposlovanje. Ciljno skupino predstavljajo brezposelne osebe, mlajše od 30 let, ki so vsaj en mesec prijavljene v evidenci brezposelnih oseb. V primeru zaposlitve takšne brezposelne osebe za nedoločen čas v času veljavnosti tega ukrepa bo delodajalec ne glede na sistemske predpise, ki določajo obveznost plačila prispevkov za posamezna socialna zavarovanja, v celoti oproščen plačila prispevkov delodajalca (t.j. prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti). V kolikor bo zaposlitev osebe iz navedene ciljne skupine brezposelnih oseb predčasno prenehala iz razloga na strani delodajalca v prvih 24 mesecih (torej v obdobju, ko je ta upravičen do oprostitev plačila prispevkov), bo delodajalec dolžan za nazaj plačati vse prispevke delodajalca za socialno varnost, plačila katerih bi bil sicer v primeru spoštovanja zakonskih pogojev oproščen.

Glede na to, da spodbuda iz tega člena ni združljiva s spodbudami za zaposlovanje iz naslova spodbujanja regionalnega razvoja, spodbudo za prvo zaposlitev mladih do dopolnjenega 26. leta starosti v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), spodbudo za zaposlovanje za nedoločen čas iz prvega odstavka 39. člena ZUTD-A ter spodbudo za zaposlovanje invalidov iz 74. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, delodajalci ne bodo mogli biti upravičeni do omenjenih spodbud hkrati.

Kljub temu, da bo posledica omenjene spodbude v tem, da prispevki za socialno varnost za obdobje 24 mesecev zaposlitve ne bodo plačani, pa zakon osebam iz navedene ciljne skupine brezposelnih oseb zagotavlja enak obseg pravic iz pokojninskega in invalidskega ter zdravstvenega zavarovanja, kot če bi bili prispevki plačani.

K 4. členu:

Opredelitev najvišjega zneska izplačil porodniškega nadomestila (ostala nadomestila so omejena že na podlagi veljavnega zakona, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo in zakona, ki ureja uravnoteženje javnih financ) na podlagi razmerja do prejemkov zavarovanca, ni izbrana arbitrarno, brez vsakega kriterija ali na podlagi kriterija, ki s predmetom urejanja vsebinsko ne bi bil v nikakršni zvezi. Kriterij je določen na podlagi trenutne finančne situacije in razmerja med vplačanimi prispevki za starševsko varstvo in višino nadomestila. Določitev najvišjega zneska izplačila pomeni najvišjo raven, na podlagi katere se zagotavlja socialna varnost iz zavarovanja za starševsko varstvo. Potrebno je sprejeti nujne ukrepe in posege, ki morajo premostiti vrzel med zagotovljenimi pravicami ter bistveno slabšimi možnostmi zagotavljati vse višja sredstva za izvajanje zavarovanja za starševsko varstvo. Socialna ekspanzija je šla glede na pričakovane ekonomske sposobnosti države predač. Še vedno pa lahko Slovenijo mednarodno primerjalno gledano, uvrstimo v tisto skupino držav, ki zagotavlja relativno visoka nadomestila v času celotnega dopusta po tem zakonu. Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji določa višine, enotni način in rok usklajevanja posameznih vrst transferjev posameznikom in gospodinjstvom, ki se izplačujejo iz javnih finančnih virov v Republiki Sloveniji, to je iz državnega proračuna, proračunov občin, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (1. člen). V primerih, ko so v teh predpisih višine posameznega transferja določene v razmerju do minimalne, zajamčene plače ali povprečne plače v Republiki Sloveniji, se, v skladu z 2. členom ZUTPG, kot višine upoštevajo vrednosti, veljavne na dan 31. decembra 2006, ki jih objavi minister oziroma ministrica, pristojen za socialne zadeve. ZUTPG v 3. členu določa, da se transferji posameznikom in gospodinjstvom, za katere je s predpisi določeno, da se usklajujejo z doseženo oziroma z napovedano rastjo cen življenjskih potrebščin oziroma se usklajujejo z rastjo povprečne bruto plače vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji, z rastjo povprečne čiste plače, zajamčene plače, minimalne plače, izhodiščne plače za negospodarske dejavnosti ali povprečne plače po kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti, uskladijo enkrat letno v mesecu januarju z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju januar-december preteklega leta v primerjavi z istim obdobjem v letu pred tem, po podatkih Statističnega Urada Republike

Slovenije. Drugi odstavek 3. člena ZUTPG v deseti alineji prve točke navaja, da se na način in v roku iz prejšnjega odstavka usklajujejo tudi starševska nadomestila v skladu z 38., 39., in 40. členom ZSDP. V skladu z 6. členom ZUTPG minister vsako leto objavi v Uradnem listu Republike Slovenije sklep o usklajenih višinah tistih transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, in odstotek uskladitve drugih transferjev. V skladu z 9. členom ZUTPG z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati nekatere določbe zakonov in drugih predpisov, ki določajo višine posameznega transferja ali njihovega dela v razmerju do minimalne plače, zajamčene plače ali povprečne plače v Republiki Sloveniji. V peti alineji tega člena zakon navaja tretji in četrti odstavek 41. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki se nanašata na osnovo za izračun starševskega nadomestila razlike do polnega obsega – 55% minimalne plače. V šesti alineji tega člena zakon navaja tudi 43. člen Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki se nanaša na najvišje in najnižje izplačilo nadomestila. ZUTPG v prehodnih določbah oziroma v 9. členu ne ukinja določb ZSDP o najvišjem izplačilu, torej določbe o zgornji omejitvi. Ker drugi člen ZUTPG določa, da se namesto višine povprečne plače upoštevajo višine na dan 31. decembra 2006 je jasno, da preneha veljati pojem povprečna plača in ne sama omejitev. Namen ZUTPG je bil poenotenje mehanizmov usklajevanja za vse transferje, ki se izplačujejo iz javno-finančnih virov in zagotovitev enakopravnega socialnega položaja upravičencev do posameznih vrst transferjev. Od leta 2007 je bila vrednost povprečne plače iz 2. člena ZUTPG z dne 31.12.2006 usklajena na sledeč način:

Vrednost je na dan 31. decembra 2006 znašala 1.261,09 EUR. Na podlagi Sklepa o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji v letu 2007 (Uradni list RS, št. 5/07) so se starševska nadomestila valorizirala za 1,18%, kar pomeni, da je nova višina znašala 1.275,97 EUR. Na podlagi Sklepa o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji v letu 2008 (Uradni list RS, št. 5/08) se opravi uskladitev v letu 2008 v višini 3,6%, kar pomeni, da je nova višina znašala 1.321,90 EUR. Na podlagi Sklepa o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od julija 2008 (Uradni list RS, št. 73/08) se opravi uskladitev od 1. julija 2008 v višini 4,1%, kar pomeni, da je nova višina znašala 1.376,10 EUR. V skladu s Sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. januarja 2009 (Uradni list RS, št. 8/2009) se uskladitev ni opravila in je tako višina ostala nespremenjena. Na podlagi Sklepa o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih, ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od julija 2009 (Uradni list RS, št. 53/09) se od 1. julija 2009 v višini 2,3%, kar pomeni, da je nova višina znašala 1.407,76 EUR. V skladu s Sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. januarja 2010 (Uradni list RS, št. 7/2010) se uskladitev ne opravi. V skladu s Sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. julija 2010 (Uradni list RS, št. 56/2010), se opravi uskladitev od 1. julija 2010 v višini 1,2%. Nova vrednost je tako znašala 1.424,60 EUR. V skladu s Sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. januarja 2011 (Uradni list RS, št. 3/11), ostaja višina transferjev nespremenjena. V skladu s Sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. julija 2011 (Uradni list RS, št. 57/11), se od 1. julija 2011 opravi uskladitev v višini 0,475 %. To je zadnja uskladitev in znaša 1.431,37 EUR.

K 5. členu:

Glede na to, da se z ukrepi po tem zakonu znižujejo pravice, ki se pridobijo na podlagi izdane

upravne odločbe oziroma pridobi pravica na podlagi sklenitve pogodbe o zaposlitvi, je potrebno natančno določiti, na katere primere se ukrepi iz tega zakona nanašajo.

Ukrep znižanja denarnega nadomestila iz 2. člena tega zakona bo tako veljal za vse upravičence do denarnega nadomestila, ki bodo pridobili pravico v času njegove veljavnosti, prav tako pa tudi v primeru vseh izplačil že priznane pravice do denarnega nadomestila (ne glede na dejstvo, da bo pravica pridobljena že pred uveljavitvijo tega zakona), kar bo zavod zagotovil po uradni dolžnosti z izdajo nove odločbe (slednje bo zavod zaradi znižanja stroškov implementacije zakona vročal z navadno vročitvijo, vročitev pa se bo štela za opravljeno 15. dan od odpreme odločbe).

Delodajalec bo v skladu s 3. členom tega zakona oproščen plačila prispevkov za socialno varnost delodajalca za vse zaposlitve oseb iz ciljne skupine brezposelnih oseb, ki bodo sklenjene v času veljavnosti tega ukrepa (t.j. od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2014).

Ukrep zgornje omejitve izplačila porodniškega nadomestila iz 4. člena tega zakona pa bo veljal za vse tiste upravičence, ki bodo začeli postopek uveljavljanja pravice do porodniškega nadomestila po uveljavitvi tega zakona.

K 6. členu:

Člen določa datum uveljavitve zakona in obdobje veljavnosti posameznih ukrepov.

Veljavnost ukrepov znižanja denarnega nadomestila iz 2. člena in zgornje omejitve izplačila porodniškega nadomestila iz 4. člena tega zakona je omejena do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast v Republiki Sloveniji preseže 2,5 odstotka družbenega bruto proizvoda. Gospodarsko rast ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda, vlada objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Na ta način je veljavnost ukrepov omejena na enak način, kot so omejeni ukrepi na področju starševskega varstva v zakonu, ki ureja uravnoteženje javnih financ. Ukrep iz 3. člena tega zakona pa bo veljal od 1. 11. 2013 do 31. 12. 2014.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

/